

PŘEVZETÍ VELENÍ PŘI VYŘAZENÍ VS ARMÁDY

Podle ustanovení Polního řádu čl. 47 velení vojskům má být nepřetržitě, pevné a pružné.

Při zabezpečení nepřetržitosti velení má svou důležitost i převzetí velení za vyřazené VS jiným místem velení v nejkratší době.

V článku uvedu některé zkušenosti z přebírání velení při vyřazení VS armády.

Požadavky, které zabezpečují rychlé převzetí velení:

1. Umístit místa velení v požadovaných vzdálenostech od sebe a od předního kraje a to PVS okolo 20 km od VS armády a 12—15 km od předního okraje fronty, TVS 15—20 km od VS A.

2. Ve všech případech zabezpečit potřebné síly a prostředky pro PVS a umístit je mimo velitelské stanoviště minimálně na vzdálenost 5 km.

3. Zabezpečit základní síly a prostředky pro správnou funkci míst velení.

4. Soustavně informovat a znát situaci.

Informace tzv. vnější získávají jednotlivá místa velení od podřízených velitelských stanovišť, svazků, útvarů, sousedů a informace tzv. vnitřní si předávají místa velení armády mezi sebou.

5. Znat rozhodnutí velitele armády a obsah všech nařízení vydávaných vojskům.

6. Trvale určit operační skupinu pro rychlé vyčlenění a zesílení podřízeného stupně velení.

Prozatímní zásady organizace míst velení ČSLA (z r. 1974) dávají úlohu převzetí velení a řízení bojové činnosti v útočné operaci týlovému velitelskému stanovišti. V obranné operaci pak záložnímu velitelskému stanovišti.

Přes tuto zásadu nemůžeme vyloučit možnost převzetí dočasněho velení a řízení bojové činnosti vojsk v útočné operaci armády předsunutým velitelským stanovištěm (viz Oper-II-1, čl. 30). Toto bývá zpravidla k tomu i orientováno.

V článku se zaměřím na převzetí velení v obou variantách.

Z hlediska prozatímních zásad má velitel A vyčleňovat na PVS armády tyto síly a prostředky:

a) Skupina velení:

— zástupce velitele armády	1	ŠA, R-3, R-4AT
— zástupce náčelníka štábu	1	
— operační oddělení	2	ŠA
— zástupce náčelníka zprav. odd.	1	
— důstojník zprav. oddělení	1	
— politické oddělení	1	
— oddělení RVD	1	R-140
— oddělení ženijního vojska	1	
— spojovací oddělení	2	
— pobočník zástupce velitele	1	

b) Skupina zabezpečení spojení:

— 8. oddělení	4	Šifr. prac. „A“
— spojovací rota PVS		

c) Skupina zabezpečení:

- 1. provozní rota PVS

Příprava k převzetí velení

V období **přijetí rozhodnutí a plánování operace** (boje) si PVS A zabezpečuje potřebné informace pro převzetí velení.

Zástupce velitele armády s jedním důstojníkem operačního oddělení se přesune na velitelské stanoviště A. Zástupce NŠ A s ostatními vyčleněnými důstojníky oddělení druhů vojsk a speciálních vojsk zůstane na PVS A a řídí jeho činnost. Zástupce velitele armády se podílí na přípravě rozhodnutí pro vedení útočné operace společně s velitelem armády a tím se seznamuje se vším potřebným pro případné řízení bojové činnosti. Pořizuje výpisy a opisy potřebných údajů z dokumentace zpracované k řízení útočné operace. Trvale informuje zástupce náčelníka štábu A na PVS o situaci.

Důstojník operačního oddělení na základě upřesnění ZV armády zaznamenává obsah rozhodnutí velitele armády na magnetonový pásek, zabezpečí obkreslení rozhodnutí na oleātu a převezme po jednom výtisku písemnou část rozhodnutí, nebo bojový rozkaz, nařízení určená pro potřeby PVS. Zabezpečí výpisy z dokumentů a údajů nutných pro potřeby velení.

ZNŠ s ostatními vyčleněnými důstojníky druhů vojsk řídí práce na PVS s cílem trvale znát rozhodnutí velitele armády, udržovat spojení s VS a TVS, PVS F a divizí, přijímá opatření k bojovému zabezpečení místa velení, získává zprávy o situaci vlastních vojsk a nepřítelů. Zabezpečí přípravu a vedení pracovní mapy PVS armády, na kterou zakreslí rozhodnutí velitele armády po návratu ZVA a VS.

V průběhu vedení operace (bojové činnosti) činnost skupiny představeného velitelského stanoviště bude zaměřena v hlavním směru k získávání informací a k zabezpečení neustálé připravenosti k převzetí velení.

Cestou informační skupiny VS shromáždí údaje o nařízení náčelníků druhů vojsk, speciálních vojsk a služeb pro potřebu příslušníků jejich oddělení na PVS. Upřesní si na výkazové mapě celkovou situaci armády, sousedů, nepřítele a tuto překreslí na oleátu. S náčelníkem operačního oddělení armády rozebere a upřesní si případné zkušenosti o vzájemné součinnosti VS a PVS a opatření OPZHN.

Zástupce velitele armády udržuje trvale spojení s velitelem (NŠ) armády při využití telefonního nebo směrového rádiového spojení. Musí trvale znát rozhodnutí velitele armády a úkoly, které plní vojska v dané situaci. Řídí práci PVS tak, aby toto místo velení bylo kdykoliv připraveno převzít velení na základě situace, pokynů velitele A a vydávat rozkazy k řízení bojové činnosti.

Zástupce náčelníka štábu řídí práci příslušníků PVS k trvalému získávání informací o situaci druhů vojsk a speciálních vojsk, sousedů a o této po vyhodnocení informuje zástupce velitele. Informuje PVS F o situaci armády.

Z hlediska tohoto příslušníci operačního oddělení na PVS se podílejí:

- na přebírání hlášení o situaci od informační skupiny velitelského stanoviště zpravidla každé 3—4 hodiny;
- po přijetí rozhodnutí velitelem armády jsou připraveni převzít základní údaje;
- vedou pracovní mapu PVS, do které důstojníci oddělení druhů vojsk zakreslují údaje o situaci svého druhu vojska;
- informují příslušníky druhů vojsk o vševojskové situaci;
- jeden z příslušníků operačního oddělení vede přehled o radiační situaci a úderech ZHN nepřítele; současně řeší otázky OPZHN;
- získávají zprávy o situaci od PVS svazků, od PVS F a informují informační skupinu na VS A;
- organizují odeslání styčných důstojníků na VS a ke svazkům k získání situace anebo podle potřeby zúčastní se výjezdu se zástupcem velitele A na VS;
- organizují rekognoskaci a řídí přesun PVS do nového prostoru.

Důstojníci oddělení druhů vojsk vedou pracovní mapy po odbornostech se situací příslušného druhu vojska. Trvale udržují spojení a součinnost s příslušným náčelníkem druhu vojska a na VS a podřízenými útvary a svazky, získávají zprávy o jejich situaci, úkolech a bojové podřízenosti.

Kromě toho:

- důstojník zpravodajského oddělení vede přehled o situaci a předpokládaném zámyslu nepřítele s důrazem na použití ZHN a je připraven usměrnit velení průzkumu;
- důstojník ORVD vede přehled o použití vlastních prostředků jaderného napadení;
- důstojník PVO vede přehled o vzdušné situaci a použití letectva a prostředků PVO;
- důstojník spojovacího oddělení trvale sleduje stav spojení, jeho spolehlivost a nepřetržitost. Zabezpečuje plynulost přebírání a předávání zpráv a nařízení.

V období **přijetí rozhodnutí velitelem armády na příští den vedení bojové činnosti** může PVS práci organizovat takto:

Zástupce velitele s jedním důstojníkem operačního oddělení před vydáním rozhodnutí velitele armády se dostaví na velitelské stanoviště a zúčastní se

na jeho přípravě a vydání. Vyžádá rozkazy velitele armády k další činnosti PVS.

Důstojník operačního oddělení během pobytu na VS převezme písemné rozhodnutí, tabulky s propočty a potřebné údaje pro řízení bojové činnosti.

Po návratu skupiny na PVS:

- zástupce velitele armády seznámí důstojníky s rozhodnutím velitele armády na příštích 24 hodin bojové činnosti;

- zástupce náčelníka štábu A organizuje a řídí komplexní zakreslení situace a rozhodnutí velitele armády do pracovní mapy PVS;

- náčelníci druhů vojsk zakreslí do svých pracovních map v nařízeném rozsahu vševojskovou situaci a situaci nepřítel, rozhodnutí o použití druhů vojsk na základě stanovených úkolů velitelem armády a opraví všechny pomocné dokumenty. Upřesní si činnost příslušníků PVS pro noc a příští den.

Činnost skupiny PVS A v jednotlivých fázích přípravy a vedení operace musí být soustavná. Včasnou informací od jednotlivých míst velení a podřízených svazků vytváří požadované podmínky z hlediska znalosti situace pro rychlé převzetí velení a řízení bojové činnosti.

Na VS při vyhotovení dokumentů musí náčelníci oddělení druhů vojsk, speciálních vojsk a služeb důsledně uplatňovat zásadu, aby okamžitě předali jeden výtisk na PVS a TVS A. Na odděleních VS musí určit jednoho z důstojníků oddělení zodpovědného za nepřetržitou informaci ostatních míst velení o všech vydaných nařízeních náčelníka oddělení při změně situace.

Převzetí velení při vyřazení jednoho z míst velení

Převzetí velení vojskům armády v případě vyřazení centra VS musí mít své zásady a posloupnost. Každé místo velení při realizaci opatření rychlého zabezpečení velení a řízení bojové činnosti splní předem stanovená opatření.

Tyto úkoly mají být jasně stanoveny v metodice práce s vyjádřením času a rozdělení na jednotlivá místa velení — PVS, VS, TVS A.

1. Převezme-li velení za vyřazené VS představené velitelské stanoviště, jeho činnost by měla zahrnovat:

- prověřit spojení s podřízenými vševojskovými svazky a předat velitelskému stanovišti F informace o vyřazení VS armády a převzetí velení PVS A;

- nařídít týlovému velitelskému stanovišti, aby vyslalo z počtu TVS důstojnický průzkum ke zjištění skutečného stavu na VS A. Dočasně zesílit PVS z počtu TVS důstojníky k vytvoření skupiny pro sběr informací a skupiny směrových důstojníků;

- organizovat využití druhého položení spojovacího uzlu armády k zabezpečení spojení s podřízenými a nadřízeným stupněm velení ve prospěch PVS A;

- upřesnit situaci podřízených vojsk a na základě této přijmout rozhodnutí pro další řízení bojové činnosti;

- po průzkumu zničeného VS A hlásit veliteli F situaci a požádat o případné vyslání operační skupiny k zesílení PVS A a k zabezpečení nepřetržitého velení podřízeným vojskům. Současně ho informovat o změně zámyslu na základě vzniklé situace u vojsk A a vyžádat si souhlas pro jeho realizaci;

- po doplnění PVS ze štábu frontu organizuje a pověřuje jednotlivé důstojníky výkonem funkcí ve štábu A, které může z hlediska počtů obsadit.

V tomto případě je nutné, aby TVS A se podílelo na převzetí velení těmito opatřeními:

— využitím sítě týlu prověřit stav spojení a předat informace o systému velení vzhledem k vyřazení centra velení — VS A. Pozornost zaměřit na VS divizi, na útvary druhů vojsk a speciálních vojsk;

— po důstojnickém průzkumu VS informovat PVS a organizovat odstranění následků na VS. Soustředit provozuschopnou techniku a vytvořit zálohu spojovacích prostředků. Tím dát plnou možnost PVS věnovat se řízení bojové činnosti;

— organizovat a zabezpečit vyčlenění sil a prostředků z TVS k včasnému zesílení skupiny PVS A;

— uskutečnit opatření materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení vojsk podle vzniklé situace;

— skutečnosti, které mají vliv na plnění bojového úkolu a na přijetí rozhodnutí hlásit ihned hlavnímu funkcionáři na PVS.

Nevyřazené síly a prostředky z jednotlivých orgánů VS přistoupí k odstranění následků po napadení ZHN.

Odstraňování následků napadení na VS A by mělo probíhat v této posloupnosti:

— zjistit stav a možnost navázání spojení;

— obnovit spojení s PVS (TVS) a informovat PVS o situaci v prostoru velitelského stanoviště;

— organizovat z průřezových příslušníků velitelského stanoviště skupiny k záchranným pracím a odsunu — vynesení raněných;

— uvolnit cesty pro záchranné práce, odsun raněných a přesun nepoškozené techniky;

— podle potřeby organizovat speciální očistu vojsk;

— shromáždit v určených shromaždištích podle plánu zabezpečení VS armády bojeschopné příslušníky štábu a soustředit pojízdnou dopravní techniku, provozuschopné spojovací prostředky pro zabezpečení činnosti. Tyto připravit k přesunu;

— zabezpečit shromáždění dosažitelné dokumentace zpracované pro zabezpečení velení vojskům v operaci.

Po shromáždění sil a prostředků organizovat jejich přesun na PVS (TVS). Je-li třeba, organizovat úplnou očistu osob a speciální očistu techniky.

Po průzkumu podle konkrétní situace je třeba určit velitele a stanovit popř. nové shromaždiště.

Převzetí velení PVS A může proběhnout v čase přibližně do 3 hodin:

— do 30 minut od zjištění situace o vyřazení VS informovat podřízené, nadřízené a sousedy o situaci a přenesení velení na PVS;

— do 60 minut učinit opatření k organizaci práce v novém složení na PVS, jeho zesílení a spojení. Organizovat odstraňování následků na VS;

— do 3 hodin zjistit skutečnou situaci vojsk a připravit rozhodnutí na základě vzniklé situace a podat hlášení nadřízenému veliteli.

2. Převzme-li velení za vyřazené VS a PVS týlové velitelské stanoviště armády, pak jeho činnost může zahrnovat:

— na vyřazených místech velení přistoupí podle situace k bezprostřední organizaci a odstranění následků po napadení jadernými údery nepřítele a řeší přesun provozuschopné spojovací techniky a bojeschopných příslušníků na TVS.

Pod velením náčelníka týlu armády přistoupí štáb týlu k opatřením k zabezpečení nepřetržitosti velení vojskům armády, tzn.:

— shromáždí náčelníka štábu týlu a náčelníky oddělení a určí funkce pro dočasné převzetí vševojskových funkcí;

— vydá pokyny k zjištění stavu na VS a PVS armády a pro upřesnění situace vojsk armády na bojišti.

Náčelník štábu týlu cestou operačního oddělení týlu zabezpečí:

— prověření spojení s nadřazeným místem velení, VS svazků a informuje o vyřazení míst velení a převzetí velení TVS armády;

— vyslání důstojníků průzkumu ke zjištění stavu na VS a PVS armády;

— organizuje z důstojníků TVS v rámci operačního oddělení týlu skupinu informací, skupinu směrů pro řízení podřízených svazků;

— určení důstojníci do vševojskových a odborných funkcí zabezpečí přehled o situaci u podřízených vojsk a nahlásí tuto informační skupině;

— přesun rádiových stanic druhého obložení SU-A k zabezpečení spojení.

Na základě zjištěné situace určení náčelníci (RVD, PVO, ZO, OCHV, SO, ŽO) informují zástupce velitele pro týl o převzetí velení, stavu podřízených svazků a útvarů.

Náčelník štábu týlu informuje o celkové situaci a navrhne řešení, nebo případnou změnu původního rozhodnutí. Tuto část by měl štáb týlu od zjištění stavu na místech velení realizovat do 3 hodin.

V průběhu další činnosti by měl zástupce velitele pro týl armády

— přijmout rozhodnutí na základě vzniklé situace;

— podat hlášení veliteli frontu s návrhem zámyslu další činnosti;

— vyžádat zesílení operačního oddělení týlu;

— zabezpečit na základě rozhodnutí velitele armády předání úkolů podřízeným.

Závěrem chci zdůraznit, že rozhodujícím pro rychlé převzetí velení a zabezpečení nepřetržitosti velení jsou informace o situaci. Informovanost musí být stálá, včasná a reálná. Tuto můžeme pro dané místo velení zabezpečit bezprostřední přítomností zástupce velitele armády při rozhodovacím procesu u velitele armády, využitím hlášení od podřízených vojsk a sousedů a informací mezi místy velení.

Informační skupina VS odpovídá za informaci PVS a TVS. Týlové velitelské stanoviště informuje operační skupina týlu a technického zabezpečení, které jsou průběžně informovány jako každá složka umístěná na VS.

Jedině tento stav dává předpoklad včasného splnění důležitých a neočekávaných úkolů, které mohou vzniknout v průběhu vedení útočné operace.